

Kulttuuripalveluiden, kaupunginkirjaston sekä kansalaisopiston hiilineutraalisuuteen tähtäävät päästövähennysohjelmat vuodelle 2021

KULTV 11.02.2021 § 5

208/00.01.02.02/2021

Lisätiedot:

kulttuuri- ja vapaa-aikapääällikkö Anders Lindholm-Ahlefeldt, puh. 050 366 4251
etunimi.sukunimi@kauniainen.fi

Kauniaisten kaupunkistrategian 2018-2022 pääteeman Vihreä kävelykaupunki, "Kohti hiilineutraalia Kauniaista" alle on asetettu tavoitteeksi vähentää hiilidioksidipäästöjä 60 %:lla vuoteen 2030 mennessä ja olla hiilineutraali kaupunki viimeistään vuonna 2035. Näiden pitkän aikavälin tavoitteiden saavuttamiseksi on laadittu [Resurssiviisauden tiekartta \(KARTE\), kohti hiilineutraalia Kauniaista 2035](#). Kunnianhimoisiin tavoitteisiin pääseminen edellyttää menestyksekkään yhteistyön rakentamista kaupungin hallintokuntien välille sekä asukkaiden, yritysten ja yhdistysten osallistamista työhön.

Resurssiviisauden tiekartta on ilmastotyön ja kestävän kehityksen pitkän aikavälin suunnitelma. Se ulottuu yli valtuuston toimikauden. Tiekartta toimii konkreettisena suunnitelmana ekologisempien ja ilmastoviisaampien valintojen tekemiselle arkipäivässä, mikä voi auttaa saavuttamaan kestävämmän elämäntavan vuoteen 2035 mennessä. Tiekartta on jaettu viiteen "kaistaan":

- Vihreä kaupunkirakenne ja liikenne,
- Kiinteistöjen energiankäyttö ja vähähiilinen energiantuotanto,
- Kestävä ruokakulttuuri,
- Luonnonvarojen kestävä kulutus ja kiertotalous,
- Ympäristötietoinen kaupunkiorganisaatio ja asukkaat.

Jokaisella kaistalla on lueteltu mahdollisia toimenpiteitä, joita eri toimijat toivat esille vuonna 2019 pidetyissä työpajoissa. Myös sivistystoimi järjesti oman työpajan sivistystoimen laajennetun johtoryhmän strategiapäivän aikana syyskuussa 2019. Yhdyskuntatoimi on pyytänyt lausuntoa kaupungin eri toimielimiltä.

Kulttuurivaliokunta on kokouksessaan 16.03.2020 (§ 8) antanut seuraavan lausunnon:

Kulttuuripalvelut (käsittäen kulttuuripalvelujen tulosityksikön, kaupunginkirjaston sekä kansalaisopiston) pitää tiekartan tavoitteita kunnianhimoisina, erityisesti vuosille 2020-2021 asetettuja tavoitteita, jotka edellyttävät 20 prosentin vähennystä hiilidioksidipäästöihin. Tarvitaan vankkoja ja tehokkaita ilmastotoimenpiteitä, jotta tuloksena olisi hiilineutraali Kauniainen vuonna 2035 - vain 15 vuoden kuluttua. Sivistystoimessa nähdään mahdollisuuksia osallistua työhön kaikilla kaistoilla. Kaistan [Vihreä kaupunkirakenne ja liikenne](#) tavoitteiden osalta kulttuuripalveluiden vaikutusmahdollisuudet koetaan kuitenkin vähäisiksi. Kulttuuripalveluiden toimintaan kuuluu tietyllä tasolla myös ympäristöasiat ja kasvatusta, jolla edistetään kestävästä suhtautumisesta kaupunkiliikenteeseen, sekä kannustaminen arkiliikuntaan, esim. kulttuuritapahtumiin kulkeminen jalan. Kulttuuripalveluilla on yleisellä tasolla vaikutusmahdollisuuksia vapaa-aikapalveluiden suunnittelussa ja hiilinelujen lisäämisessä näillä alueilla. Tämä on

toivottavaa senkin vuoksi, että luonto ja viheralueet edistävät kaikkien hyvinvointia.

Teeman Kiinteistöjen energiankäyttö ja vähähiilinen energiantuotanto osalta ehdotettujen tavoitteiden saavuttaminen edellyttää asioiden huomioimista kaikissa kiinteistöissä yhteistyössä yhdyskuntatoimen kanssa. Kiinnostus kiinteistöjen eri yhteiskäyttömuotoihin ja monipuoliseen käyttöön on kuitenkin suurta. Kulttuuripalveluissa pidetään tervetulleina myös erilaisten uusiutuvien energiamuotojen käyttöönottoa sekä energian- ja vedenkulutuksen seuraamista havainnollisella tavalla, joka samalla palvelisi opetustarkoituksia.

Kulttuuripalveluissa kannatetaan teemassa Kestävä ruokakulttuuri esitettyjä tavoitteita. Tarkoituksena on hyödyntää kasvisruokapainotteisemman lounaan antamia mahdollisuuksia keskusteluihin ilmastokysymyksistä ja kestävästä elämäntavasta siten, kun siihen on mahdollisuuksia eri toiminnan yhteydessä.

Kulttuuripalveluissa kalusteiden, välineiden ja varusteiden kulutus on kova. Kannatamme ajatusta kiertotaloudesta (Luonnonvarojen kestävä kulutus ja kiertotalous) ja mahdollisuudesta korjata kuluneita tai rikkoutuneita tavaroita. Toivomme kuitenkin tukea kaupungilta joko niin, että kiertotalous ja kestävä kulutus sisältyvät hankintasopimuksiin tai niin, että kaupungilla on sopimukset korjauspalveluista.

Etenkin kaupunginkirjaston ja kansalaisopiston toiminta yleisellä tasolla tukee luontevasti kaistaa Ympäristötietoinen kaupunkiorganisaatio ja asukkaat. Sivistystoimi arvostaa tähänastista tiivistä yhteistyötä yhdyskuntatoimen ympäristöasiantuntijoiden kanssa ja toivoo tukea jatkossakin. On toivottavaa, että myös tulevaisuudessa kulttuuripalvelut pystyvät toiminnallaan inspiroimaan asukkaita vihreisiin valintoihin.

Alla on esitelty taulukkomuodossa kulttuuripalveluiden työohjelma.

<u>Kulttuuripalveluiden, kaupunginkirjaston sekä kansalaisopiston toimenpiteet</u>		
Kaista	Vuosi	Toimenpide
Vihreä kaupunkirakenne ja liikenne	2021 ->	Yleisöä kannustetaan saapumaan toimintaan kävellen, pyöräillen tai käyttämällä joukkoliikennettä.
Vihreä kaupunkirakenne ja liikenne	2021 ->	Työntekijöitä kannustetaan liikkumaan kaupungin alueella kävellen tai pyöräillen. Kaupungin alueen ulkopuolisiin tapaamisin ja koulutuksiin osallistutaan etä-yhteyksillä, kimpakyydeillä tai junamatkoilla, vältetään lentämistä.
Vihreä kaupunkirakenne ja liikenne	2021 ->	Edistetään ilmastoystävällisiä liikennemuotoja työmatkoja varten. (Esim. sähköpyörät.)
Vihreä kaupunkirakenne ja liikenne	2021 ->	Kirjasto kannustaa asiakkaita tulemaan kirjastoon kävellen tai pyöräillen ja tarjoaa lainattavaksi sopivia laukkuja aineiston kotiinkuljetusta varten. Kirjasto edistää kiertotaloutta erilaisilla lainattavilla esineillä, perinteisen aineiston lisäksi.
Kiinteistöjen energiankäyttö ja	2021 ->	Kulttuuritaloihin liittyvä energiakäytön vähentäminen arjessa.

vähähiilinen energiantuotanto		
Kiinteistöjen energiankäyttö ja vähähiilinen energiantuotanto	2021 ->	Huomion kiinnittäminen energiaa kuluttavien laitteiden sulkemiseen.
Kiinteistöjen energiankäyttö ja vähähiilinen energiantuotanto	2021 ->	Kirjasto ostaa ympäristöystävällistä sähköä ja selvittää aurinkopaneelien asennusmahdollisuuksia. Remonttisuunnittelun yhteydessä tehdään energiatehokkuustarkastelu.
Kestävä ruokakulttuuri	2021 ->	Kirjasto ostaa Reilun Kaupan luomutuotteita. Kokouksissa tms. tarjotaan kasvisruoka ainoana vaihtoehtona. Kertakäyttöastioita vältetään. Jätteenkierrätystä kehitetään (esim. muovi, asiallisemmat keräysastiat ja astioiden tyhjennysvälit).
Kestävä ruokakulttuuri	2021 ->	Edistämme kestävää ruokavaliota kansalaisopiston ruoanlaitonkursseilla.
Luonnonvarojen kestävä kulutus ja kiertotalous	2021 ->	Kulttuuripalveluiden toiminnassa ja palveluntuotannossa suositaan kestävää kulutusta ja kiertotaloutta, siten kun tämä on toiminnan kannalta mahdollista.
Luonnonvarojen kestävä kulutus ja kiertotalous	2021 ->	Kirjasto selvittää, miten tulevassa remontissa voisi käyttää ilmastoystävällisiä materiaaleja ja energiaratkaisuja. Kalusteiden ja muiden tarvikkeiden uusiokäyttömahdollisuudet kartoitetaan ja koko kaupungille sopiva malli pilotoidaan yhdessä ympäristötoimen kanssa.
Luonnonvarojen kestävä kulutus ja kiertotalous	2021 ->	Käsityö- ja taidekursseilla suositaan kierrätys- ja kestäviä materiaaleja aina kun se on mahdollista. Muovinkeräysastia lisätään roska-astioiden joukkoon, mikäli mahdollista. Kansalaisopiston kevään esitteen painosta ja jakelusta luovutaan.
Ympäristötietoinen kaupunkiorganisaatio ja asukkaat	2021 ->	Kulttuuripalvelut selvittävät, miten tulevassa remontissa voisi käyttää ilmastoystävällisiä materiaaleja ja energiaratkaisuja. Kalusteiden ja muiden tarvikkeiden uusiokäyttömahdollisuudet kartoitetaan.
Ympäristötietoinen kaupunkiorganisaatio ja asukkaat	2021 ->	Ilmastoasiat lisätään painopistealueena kirjaston uuteen viestintäohjelmaan. Kirjasto järjestää ilmastolukupiirejä asukkaille ja järjestää aineistonäyttelyjä aiheesta.
Ympäristötietoinen kaupunkiorganisaatio ja asukkaat	2021 ->	Edistämme ympäristötietoisuutta kursseillamme, mikäli mahdollista.

Virkaa toimittava sivistystoimenjohtaja Maria Ekman-Ekebon:

Kulttuurivaliokunta hyväksyy kulttuuripalveluiden, kaupunginkirjaston sekä kansalaisopiston hiilineutraalisuuteen tähtäävät päästövähennysohjelmat vuodelle 2021.

Päätös:

Päätösehdotus hyväksyttiin.